

NOTAT

27. januar 2011

J.nr. 2010-0018467

5. kontor/ljs/alh

Resumé af og kommentarer til høringssvar til forslag til ændring af lov om aktiv socialpolitik, og lov om individuel boligstøtte og lov om social service (ændring af 450 timers reglen til en 225 timers regel, uændret boligstøtte ved nedsættelse af kontanthjælp, reduktion af boligstøtten ved manglende efterlevelse af forældreplæg m.v.)

Lovforslaget blev den 20. december 2010 sendt i ekstern høring med svarfrist den 4. januar 2011.

Der er modtaget høringssvar fra følgende medlemmer af Beskæftigelsesrådets Ydelsesudvalg: LO, DA (herunder SALA og Ledernes Hovedorganisation). Desuden er der modtaget høringssvar fra: Ankestyrelsen, Boligselskabernes Landsforening, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Dansk Socialrådgiverforening, Dokumentations- og Rådgivningscenteret om Racediskrimination, Institut for Menneskerettigheder, KL, Kristelig Fagbevægelse, Rådet for Etniske Minoriteter og Rådet for Socialt Udsatte og Statsforvaltningerne.

Kristelig Fagbevægelse og Statsforvaltningerne har ikke bemærkninger til lovforslaget.

Arbejdsgiversiden (DA, SALA og Ledernes Hovedorganisation) i Ydelsesudvalget er positive overfor forslaget og finder, at lovforslaget er udmøntet i overensstemmelse med den politiske aftale om at forbedre forholdene i ghettoområderne og styrke integrationen, der blandt andet skal få personer væk fra passiv forsørgelse på offentlige ydelser.

Generelt:

I flere af høringssvarene anføres det, at ændringen af 450 timers reglen til en 225 timers regel opfattes som en stramning, og at de negative virkninger af regelsættet dermed forstærkes.

Det anføres bl.a., at der vil ske en yderligere marginalisering af en i forvejen udsat gruppe, som især består af indvandrerfamilier og have stor betydning for de berørte børns trivsel. Herudover nævnes det, at der vil ske en stigning i antallet af ægtefæller, der vil miste hjælpen som følge af ændringen, og at man i stedet burde overveje konkrete tiltag for at få de berørte ægtefæller i arbejde mv.

Kommentar:

Formålet med 300/450 timers reglen har været at give ægtefæller i et ægtepar, der har modtaget kontanthjælp i 2 år eller derover, et økonomisk incitament til at komme i ordinær beskæftigelse og bringe sig ud af offentlig forsørgelse.

Kontanthjælp har aldrig været tænkt som et varigt forsørgelsesgrundlag, og formålet med at yde hjælpen er ifølge loven at sætte modtageren af hjælp i stand til at klare sig selv. Derfor skal både modtageren og ægtefællen efter evne udnytte og udvikle deres arbejdsevne.

Som led i regeringens plan for at forbedre forholdene i ghettoområderne og styrke integrationen, har regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne indgået aftale om en fælles ghettostrategi, der blandt andet skal få personer væk fra passiv forsørgelse på offentlige ydelser.

Som led i denne ghettostrategi er det blevet besluttet at ændre 450 timers reglen til en 225 timers regel. Formålet hermed er at sikre en mere kontinuerlig tilknytning til arbejdsmarkedet.

Med 225 timers reglen sigtes der mod at motivere kontanthjælpemodtagere til at have en mere kontinuerlig tilknytning til arbejdsmarkedet. Dette sikres ved, at ægtefæller i et ægtepar, der modtager kontanthjælp, nu efter sammenlagt et år på kontanthjælp skal kunne dokumentere, at de har udført 225 timers ordinært og udstøttet arbejde indenfor de seneste 12 måneder. Med det eksisterende regelsæt skal man først kunne dokumentere 450 timers ordinært og udstøttet arbejde efter sammenlagt 2 år på kontanthjælp.

Der bygges hermed videre på de positive erfaringer med 300 timers reglen. Reglen har siden indførelsen bidraget til, at langvarige kontanthjælpsmodtagere kommer i arbejde og væk fra offentlig forsørgelse.

SFI's rapport fra juni 2008 viser, at den dagældende 300 timers regel har virket efter hensigten. Ca. en tredjedel af de personer, der har fået frataget kontanthjælpen, er kommet ud af kontanthjælpsystemet og ind på arbejdsmarkedet. Det samme gælder ca. 25 pct. af dem, der blev varslet om, at de kunne miste hjælpen.

En analyse fra AKF, ligeledes fra juni 2008 viser, at reglen er blevet opfattet som "et prik på skulderen", både af kontanthjælpsmodtagerne og af kommunerne. Kontanthjælpsmodtagerne har ifølge AKF forstået, at det er alvor, når der stilles krav om arbejdsmarkedstilknytning, og for nogle indvandrekvinder har reglen betydet, at de over for deres ægtefæller har fået et argument for at søge ud på arbejdsmarkedet.

Kravet om beskæftigelse for fortsat at kunne modtage kontanthjælp skal ses i sammenhæng med en række initiativer, der i de senere år har understøttet, at flere ikke arbejdsmarkedssparate kontant- og starthjælpsmodtagere er kommet i beskæftigelse. Fx var indsatsen NY CHANCE TL ALLE en aktiv indsats rettet mod personer, der havde gået passive i mindst et år. Selveforsørgelsesgraden og aktiveringsgraden er fordoblet under Ny Chance indsatsen sammenlignet med en tilsvarende periode før Ny Chance indsatsen.

Velfærdsforliget indebærer blandt andet ret og pligt til gentagen aktivering hver 6. måned for ikke arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere svarende til det, der gælder for øvrige kontanthjælpsmodtagere.

Herudover understøttes indsatsen yderligere via en række forsøg og initiativer for de svageste kontanthjælpsmodtagere fx ved at virksomhedscentre kan træde i stedet for kommunale aktiveringsprojekter. Erfaringerne herfra er så positive, at virksomhedscentermodellen er under udbredelse i hele landet.

Der er ydermere mulighed for, at ægtefæller, der har mistet hjælpen, og som ikke er i beskæftigelse, har ret til tilbud om vejledning/opkvalificering, virksomhedspraktik og ansættelse med løntilskud, medmindre tilbuddet ikke kan antages at forbedre personens beskæftigelsesmuligheder.

Et andet initiativ er "Unge - godt i gang" som er et forsøg med en tidlig særlig indsats for unge under 30 år.

Endelig indeholder aftalen "Flere unge i uddannelse og job" fra 2009 en række tiltag, der skal hjælpe ledige unge – med og uden uddannelse – hurtigt tilbage i job.

Personer, der (for tiden) ingen arbejdsevne har, eller som er under afklaring til revalidering, fleksjob eller førtidspension, skal fortsat ikke opfylde kravet om 225 timers arbejde, ligesom perioden på "de seneste 12 kalendermåneder" forlænges, hvis en person har været forhindret i at arbejde fx på grund af sygdom eller barsel.

Det er endvidere foreslået, at det skal have yderligere konsekvenser, hvis kontanthjælpsmodtagere ikke gør en reel indsats for at komme væk fra passiv forsørgelse, hvis forældre ikke lever op til deres forældreansvar, eller hvis unge mennesker eller deres forældre ikke følger eller ikke samarbejder om en uddannelsesplan.

Det er allerede et gældende princip på kontanthjælpsområdet, at ydelsesudbetalingen er afhængig af, om modtageren gør en reel indsats for at komme væk fra offentlig forsørgelse. Tilsvarende er der indført en række incitamentsfremmende regler om nedsættelse af hjælpen efter 6 måneder, der skal sikre, at det kan betale sig at arbejde. Efter gældende boligstøtteregler slår disse incitamentsfremmende regler ikke fuldt igennem, idet de i nogle situationer kan blive kompenseret ved, at boligstøtte forhøjes.

Det foreslås derfor, at nedsættelse af kontanthjælpen i bestemte situationer ikke længere skal kunne kompenseres gennem en forhøjelse af boligstøtten. Dette betyder fx, at boligstøtten ikke vil blive opreguleret som følge af, at kontanthjælpen efter 6 måneder nedsættes med 622 kr. (2010-tal) for ægtepar.

Tilsvarende er der indført en række incitamentsfremmende regler i relation til børne- og ungedydelse (som pr. 1. januar 2011 er det nye navn for børnefamilieydelsen), hvor kommunen skal træffe afgørelse om bortfald af børne- og ungedydelse, hvis forældrene ikke har efterlevet et forældreplæg, og hvor kommunen kan træffe afgørelse om bortfald af ungedydelsen, hvis den unge eller forældrene ikke følger eller ikke samarbejder om en uddannelsesplan.

Lovforslaget indeholder forslag om, at den del af boligstøtten, som vedrører et barn, skal bortfalde, hvis kommunen træffer afgørelse om manglende efterlevelse af

et forældrepålæg efter lov om social service, eller hvis kommunen træffer afgørelse om bortfald af ungedannelsen som følge af reglerne om unges pligt til at deltage i uddannelse m.v.

Nedenfor er gengivet synspunkterne i de indkomne høringssvar til lovforslaget:

Ændring af 450 timers reglen til en 225 timers regel

Børnerådet og Børnesagens Fællesråd kan ikke støtte forslaget om at ændre 450 timers reglen til en 225 timers regel, hvor timerne skal være optjent inden for 12 måneder. Det nævnes bl.a., at mange af de familier, der berøres af regelsættet, er børnefamilier som ofte er etniske minoritetsfamilier med flere børn.

Organisationerne vurderer, at det vil have store konsekvenser for de berørte børns sociale og kulturelle muligheder, idet børn i familier med få penge har færre venner, deltager i mindre sport og andre fritidsaktiviteter. Derved reduceres deres muligheder for at blive integreret i det danske samfund.

Der peges endvidere på, at de voksnes tilknytning til arbejdsmarkedet og unge og børns fokus på uddannelse og beskæftigelse i stedet bør fremmes gennem konkrete tiltag, der inkluderer de vanskeligt stillede voksne, børn og unge gennem mentor-tilbud, praktik, introduktionsforløb mv.

Boligselskabernes Landsforening anfører, at konsekvensen af lovforslaget kan indebære en betydelig forringelse af de berørte familiers økonomi, og at udviklingen i familiernes levevilkår nøje bør følges.

Dansk Socialrådgiverforening anfører, at alle undersøgelser viser, at beskæftigelseseffekten af 300/450 timers reglen har været minimal. Foreningen henviser til SFI's undersøgelse fra 2008. Foreningen er endvidere af den opfattelse, at de kontanthjælpsmodtagere, som er kommet i arbejde i forbindelse med regelsættet, alligevel ville have kunnet opnå beskæftigelse gennem andre tiltag, fx gennem en målrettet socialfaglig indsats.

Herudover anfører foreningen, at en del ledige – især kvinder med ikke vestlig baggrund – som får frataget kontanthjælpen ikke længere har pligter og rettigheder i forhold til en beskæftigelses- og integrationsfremmende indsats, hvilket øger risikoen for, at de pågældende ikke integreres i det danske samfund.

Foreningen finder, at den foreslåede stramning af 300/450 timers reglen vil marginalisere en i forvejen udsat gruppe, som primært består af ledige med ikke vestlig baggrund. I den forbindelse frygter foreningen, at forslaget vil have en række utilsigtede konsekvenser i form af endnu flere udsættelser fra boliger, dårlig integration, fastholdelse i negativ social arv mv.

Endelig finder foreningen, at det er dybt problematisk at stramme reglerne så voldsomt uden, at der er foretaget analyser af, hvilken effekt ændringen vil få, og at der må forventes en stigning i antallet af personer, der mister hjælpen som følge af regelændringerne.

Kommentar:

Om baggrunden for ændringen af 450 timers reglen til en 225 timers regel henvises til de indledende generelle bemærkninger.

Når der er en overrepræsentation af ægtefæller med anden etnisk baggrund blandt de ægtefæller, der mister retten til hjælp eller er i risiko for at miste retten til hjælp, skal dette ses i sammenhæng med, at der er en overrepræsentation af ægtepar med anden etnisk baggrund blandt samtlige ægtepar på langvarig kontanthjælp.

For så vidt angår ægtefæller, der har mistet hjælpen som følge af regelsættet, følger det af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, at personer, der ikke er i beskæftigelse, og som ikke opfylder betingelserne for at få kontanthjælp mv., har ret til tilbud om vejledning/opkvalificering, virksomhedspraktik og ansættelse med løntilskud, medmindre tilbuddet ikke kan antages at forbedre personens beskæftigelsesmuligheder.

Der er som led i aftalen om flere unge i uddannelse og job (2009) igangsat en række initiativer der skal hjælpe udsatte unge til en fremtid med uddannelse og job. Heri indgår bl.a., at unge uden uddannelse skal – hvis der er behov for det – skrive- og læsetestes og have strakstilbud, hvis de unge er mellem 18-19 år. Endvidere indgår muligheden for at benytte mentorstøtte til unge, der skal i gang med en ordinær uddannelse. Herudover indgår oprettelsen af flere praktikpladser.

Undersøgelsen fra SFI offentliggjort den 24. juni 2008 om 300 timers reglen - betydningen af 300 timers reglen for gifte kontanthjælpsmodtagere af Henning Bjerregård Bach og Brian Larsen viser, at mange på langvarig kontanthjælp, der er omfattet af 300-timers-reglen, kommer i arbejde. Blandt personer, der er blevet omfattet af 300-timers-reglen, er 1/3 kommet i beskæftigelse.

Dokumentations- og Rådgivningscenteret om Racediskrimination er af den opfattelse, at det er krænkende at kalde udsatte boligområder for ”ghettoer”, og at man i stedet burde kalde det ”socialt udsatte boligområder”.

Herudover anfører centeret, at centeret ikke kan finde den rapport fra AKF fra 2008, som skulle angive, at kvinder har brugt 300 timers reglen som et argument over for deres ægtefælle for at kunne søge ud på arbejdsmarkedet. Centeret opfordrer til, at gengivelsens af AKF rapporten sker med angivelse af dato og udgivere samt med direkte citat fra rapporten.

Kommentar:

Betegnelsen ”ghettoer” indgår i regeringens ghettostrategi, som blev fremlagt på et pressemøde i oktober 2010 – ”Ghettoen tilbage til samfundet – Et opgør med parallelsamfund i Danmark”. I strategien indgår bl.a., at de beboere, der lever på offentlig forsørgelse i de udsatte områder, skal i job eller uddannelse.

Rapporten fra AKF (Anvendt KommunalForskning) med titlen ”Kommunernes erfaringer med implementeringen af 300-timers-reglen” er udgivet i juni 2008 af

Kræn Blume Jensen og Helle Bendix Lauritzen. Det fremgår af rapporten pkt. 7.2.1 at "Desuden viste interviewundersøgelsen, at reglen af og til er blevet et godt argument for indvandrerkvinder, som på mandens opfordring, er hjemmegående. Med 300-timers-reglen i ryggen kan disse kvinder nu helt konkret konfrontere ægtefællen med det faktum, at hvis ikke hun tager et arbejde, så betyder det en halvering af deres forsørgelsesgrundlag." (Direkte citat fra rapporten).

Rådet for Socialt Udsatte finder, at nedsættelser af kontanthjælpen og andre økonomiske sanktioner overfor socialt udsatte og marginaliserede mennesker ikke virker efter hensigten. Rådet peger på, at nedsættelsen af ydelserne rammer personer, der har meget ringe chance for at komme i beskæftigelse, især fordi de har helbredsproblemer. Endvidere anfører rådet, at den meget dårlige økonomi har en række negative konsekvenser for familiernes sociale relationer, og en del familier forsøger at overleve ved at stifte gæld.

Rådet peger herudover på, at der er eksempler på, at kommunerne ikke i fornødent omfang tager hensyn til begrænsninger i ægtefællens arbejdsevne ved vurdering af, om arbejdskravet på 450 timer er opfyldt. Rådet finder derfor, at det bør indskræpes overfor kommunerne, at forslaget om 225 timers arbejde ikke gælder, hvis arbejdsevnen er så begrænset, at ægtefællen ikke kan opnå beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked.

Kommentar:

Der henvises til de indledende generelle bemærkninger samt bemærkningerne til det anførte af Børnerådet, Børnesagens Fællesråd og Dansk Socialrådgiverforening.

Personer på kontanthjælp og starthjælp er ofte berettiget til andre ydelser, fx boligstøtte, børnefamilieydelse og friplads i daginstitution. Kommunerne kan også yde hjælp i særlige tilfælde.

En ægtefælle, hvis arbejdsevne er så begrænset, at vedkommende ikke kan opnå beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked, er ikke omfattet af den gældende 450 timers regel og vil ifølge forslaget heller ikke blive omfattet af 225 timers reglen.

Hvis lovforslaget vedtages, vil vejledningen blive revideret, så den bringes i overensstemmelse med den vedtagne lov.

Institut for Menneskerettigheder anfører, at SFI undersøgelsen fra juni 2008 viser, at 95 pct. af de interviewpersoner, der i 2007 fik frakendt kontanthjælp som følge af 300 timers reglen og 90 pct. af de interviewpersoner, som på grund af 300 timers reglen var i risiko for at miste kontanthjælpen, ikke var født i Danmark.

På baggrund af SFI undersøgelsen er det instituttets opfattelse, at der er grundlag for at undersøge, om den foreslåede 225 timers regel indebærer indirekte forskelsbehandling af personer med anden etnisk oprindelse end dansk i forhold til etniske danskere. Institutet finder, at hvis dette er tilfældet, så bør det overvejes, om forskelsbehandlingen er proportional, jf. ICESCR artikel 2, stk. 2, jf. artikel 9 og 11,

ICERD artikel 5, e), VI), samt EMRK artikel 14, jf. artikel 1 i 1. tillægsprotokol til EMRK.

Instituttet anfører endvidere, at det på baggrund heraf anbefales, at der tilvejebringes statistiske oplysninger på området til belysning af, hvilke befolkningsgrupper der i praksis omfattes af den foreslåede 225 timers regel. Herudover anbefaler instituttet, at virkningerne af den foreslåede regel overvåges, herunder om reglen rammer personer med anden etnisk oprindelse end dansk hårdere end etniske danskere.

Kommentar:

Om baggrunden for ændringen af 450 timers reglen til en 225 timers regel henvises til de indledende generelle bemærkninger.

Den eksisterende 300/450 timers regel gælder for alle ægtepar, der har modtaget hjælp i sammenlagt 2 år eller derover, og som aktuelt får beregnet hjælp på baggrund af voksensatser, uanset etnisk herkomst mv. Det samme gælder for den foreslåede 225 timers regel.

Når der er en overrepræsentation af ægtefæller med anden etnisk baggrund blandt de ægtefæller, der mister retten til hjælp eller er i risiko for at miste retten til hjælp, skal dette ses i sammenhæng med, at der er en overrepræsentation af ægtepar med anden etnisk baggrund blandt samtlige ægtepar på langvarig kontanthjælp.

Rådet for Etniske Minoriteter anfører, at alle mennesker uanset hvor i verden de kommer fra, har krav på et værdigt liv, og at et økonomisk grundlag er forudsætning for dette.

Rådet finder, at under den nuværende økonomiske krise med stigende arbejdsløshed, kan det være svært at finde beskæftigelse inden for den korte frist på 1 år, som lovforslaget lægger op til. Rådet er endvidere bekymret for, om forslaget rammer de svageste som i forvejen har svært ved at finde beskæftigelse. Herudover ønsker rådet, at der tages positivt hensyn til fysisk og psykisk syge og ældre, der har svært ved at opfylde kravene.

Derudover ser rådet et problem i, at der ikke samtidig lægges op til en opgradering af jobcentrene, idet der vil komme yderligere arbejdspress på jobcentrene, hvis forslaget vedtages.

Endelig er rådet af den opfattelse, at ændringerne vil medføre en forringelse af børns forhold i de berørte familier. Med en nedsættelse af kontanthjælpen og boligsikringen frygter rådet, at børnefamilierne får endnu sværere ved at afsætte penge til børnenes fritidsaktiviteter, herunder særligt påvirke integrationen af børnene i familier med anden etnisk baggrund.

Kommentar:

Om baggrunden for ændringen af 450 timers reglen til en 225 timers regel henvises til de indledende generelle bemærkninger.

Den eksisterende 300/450 timers regel gælder for alle ægtepar, der har modtaget hjælp i sammenlagt 2 år eller derover, og som aktuelt får beregnet hjælp på baggrund af voksensatser, uanset etnisk herkomst mv. Det samme gælder for den foreslåede 225 timers regel.

Når der er en overrepræsentation af ægtefæller med anden etnisk baggrund blandt de ægtefæller, der mister retten til hjælp eller er i risiko for at miste retten til hjælp, skal dette ses i sammenhæng med, at der er en overrepræsentation af ægtepar med anden etnisk baggrund blandt samtlige ægtepar på langvarig kontanthjælp.

En ægtefælle, hvis arbejdsevne er så begrænset, at vedkommende ikke kan opnå beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked, er ikke omfattet af den gældende 450 timers regel og vil ifølge forslaget heller ikke blive omfattet af 225 timers reglen.

De økonomiske konsekvenser for kommunerne i forbindelse med en vedtagelse af lovforslaget vil indgå i forhandlingerne med de kommunale parter.

LO har peget på, at forslaget vil ramme endnu mere skævt end den eksisterende 450 timers regel, idet de svageste kontanthjælpsmodtagere, som ikke kan finde arbejde, bliver ramt allerede efter 1 år.

Kommentar:

Om baggrunden for at ændre 450 timers reglen til en 225 timers regel henvises til de indledende generelle bemærkninger.

KL peger på, at ændringen af et i forvejen kompliceret regelsæt ikke gør det lettere, idet den gældende overgangsordning nu erstattes af en ny overgangsordning.

KL oplyser endvidere, at KL har en klar forventning om, at Beskæftigelsesministeriet udarbejder den nødvendige vejledning, som kommunerne kan anvende i rådgivningen af de berørte ægtepar.

Endelig anfører KL, at det er KL's opfattelse, at der sker en væsentlig udvidelse af personkredsen, når kommunen skal vurdere, om de pågældende ægtefæller er fritaget for reglen efter 1 år i stedet for 2 år (overgangsdatoen fremrykkes med 1 år), hvilket betyder en væsentlig udvidelse af de administrative arbejdsopgaver, som kommunerne må kompenseres for.

Kommentar:

Om baggrunden for at ændre 450 timers reglen til en 225 timers regel henvises til de indledende generelle bemærkninger.

Om vejledningen af kommunerne henvises til kommentaren til det af Rådet for Socialt Udsatte anførte, hvorefter den gældende vejledning om 450 timers reglen vil blive revideret i forbindelse med en vedtagelse af lovforslaget.

De økonomiske konsekvenser for kommunerne i forbindelse med en vedtagelse af lovforslaget vil indgå i forhandlingerne med de kommunale parter.

Ankestyrelsen har anført, at bestemmelsen om lovens ikrafttræden i forslagets § 4, stk. 3, er uklar og foreslår, at bestemmelsen præciseres. Derudover anfører Ankestyrelsen, at der er et par mindre fejl i bemærkningerne til forslagets enkelte bestemmelser.

Kommentar:

Som konsekvens af Ankestyrelsens bemærkninger, er forslagets § 4, stk. 3, blevet omformuleret og dermed forsøgt præciseret. Endvidere er Ankestyrelsens øvrige bemærkninger blevet indarbejdet i lovforslaget.

Uændret boligstøtte ved nedsættelse af kontanthjælp, reduktion af boligstøtten ved manglende forældreansvar mv.

Rådet for socialt udsatte finder ændringerne i reglerne for beregning af boligstøtte stærkt kritisable. Ifølge rådet vil ændringerne i reglerne for beregning af boligstøtten vil skubbe lidt flere ud af deres boliger og ikke hjælpe nogen tilbage på arbejdsmarkedet eller forbedre det vanskelige forhold mellem børn og forældre, der har ført til et forældreplæg. Lovforslaget vil med stor sandsynlighed resultere i, at børnefamilier sættes ud af boligen. En sådan situation og oplevelse vil gøre det endnu vanskeligere for barnet eller den unge at følge skole og indgå i konstruktive sociale sammenhænge. Rådet anbefaler, at lovforslaget ikke vedtages.

Dansk socialrådgiverforening anfører, at plæg og straf skaber en ukonstruktiv og magtbaseret relation mellem meget ressourcefattige forældre og meget magtfulde myndigheder. Dette ulige magtforhold vil alt i alt have den modsatte effekt af det ønskede, og denne tilgang til forældrene kan i praksis være skadelig for børn og unge, der kan ende midt i en højst uheldig konflikt mellem forældrene og det offentlige. Foreningen peger endvidere på, at forslaget uden tvivl også vil medføre flere situationer, hvor familier ikke kan betale deres husleje og dermed flere udsættelser. Foreningen opfordrer på denne baggrund til, at hele lovforslaget trækkes tilbage.

Børnerådet er af den opfattelse, at forældres ansvar støttes bedst via dialog og ikke ved hjælp af tvang og økonomiske sanktioner. Rådet peger på, at der ikke eksisterer dokumentation for at straffende foranstaltninger over for forældre kan fremme forældreansvar i en positiv retning. Derimod tyder den eksisterende forskning på, at sanktioner over for forældre i de hårdest belastede familier kan føre til forværring af familieforholdene, fx ved at forældre støder deres børn fra sig, og yderligere marginalisering af familierne. Herudover finder Rådet, at forslaget lægger op til en forskelsbehandling mellem børn af boligejere og børn af lejere, idet sanktionerne alene er tiltænkt modtagere af boligstøtte, hvorimod boligejerne går fri.

Børnesagens Fællesråd fraråder, at der ændres i forældrenes boligstøtte ved manglende efterlevelse af de unges pligt til uddannelse, beskæftigelse eller anden aktivitet. Rådet kan ikke anbefale de fremlagte forslag til lovændringer, da de forudses at ramme de mest udsatte og sårbare børn, unge og familier.

Boligselskabernes Landsforening har anført, at lovforslaget i værste fald kan føre til manglende huslejebetaling og fagedudsættelser med tragiske konsekvenser for den enkelte familie. Foruden at svække familiens sociale situation, så har udsættelser også negative økonomiske konsekvenser for såvel boligorganisationer som kommuner. Landsforeningen henstiller til, at udviklingen i familiernes levevilkår følges ganske nøje, så det i forbindelse med dette lovforslags sanktioner omkring udbetaling af kontanthjælp, ungedydelse samt boligstøtte i de konkrete tilfælde vurderes, om en familie har tilstrækkeligt økonomisk råderum til at klare sine forpligtelser, herunder at der gribes ind, hvis dette ikke skulle være tilfældet.

LO mener, at forslaget om at beregne boligstøtten ud fra hidtidig kontanthjælp, vil ramme kontanthjælpsfamilier med høje boligudgifter. Der bør i stedet være en pligt for kommunerne til at skaffe en rimelig og billigere bolig. LO mener endvidere, at forslaget om at boligstøtten skal nedsættes, hvis barnet ikke efterlever et forældre-pålæg eller lignende, er asociale, og det vil nu ramme hele familien, når et enkelt barn ikke lever op til samfundets forventninger. Konsekvensen kan blive, at hele familien må fraflytte boligen/skifte skole osv.

Rådet for Etniske Minoriteter mener, at ændringerne vil medføre en forringelse af børns forhold i de berørte familier. Med en nedsættelse af kontanthjælpen og boligsikringen frygter rådet, at børnefamilierne vil få endnu sværere ved at afsætte penge til børnenes fritidsaktiviteter. Rådet mener derfor, at forslaget rammer skævt og straffer børnene, hvilket også kan medføre, at børnene i familier med anden etnisk baggrund end dansk får endnu sværere ved at integrere sig i det danske samfund.

Kommentar:

Det er regeringens mål, at langt flere beboere i de udsatte boligområder kommer i beskæftigelse, så familierne bliver i stand til at forsørge sig selv.

Derfor skal det have konsekvenser, hvis kontanthjælpsmodtagere ikke gør en reel indsats for at komme væk fra passiv forsørgelse, hvis forældre ikke lever op til deres forældreansvar, eller hvis unge mennesker eller deres forældre ikke følger eller ikke samarbejder om en uddannelsesplan.

Det er allerede et gældende princip på kontanthjælpsområdet, at ydelsesudbetalingen er afhængig af, om modtageren gør en reel indsats for at komme væk fra offentlig forsørgelse. Tilsvarende er der indført en række incitamentsfremmende regler om nedsættelse af hjælpen efter 6 måneder, der skal sikre, at det kan betale sig at arbejde. Efter gældende boligstøtteregler slår disse incitamentsfremmende regler ikke fuldt igennem, idet de i nogle situationer kan blive kompenseret ved, at boligstøtte forhøjes.

Tilsvarende er der indført en række incitamentsfremmende regler i relation til børne- og ungedydelse, hvor kommunen skal træffe afgørelse om bortfald af børne- og ungedydelse, hvis forældrene ikke har efterlevet et forældre-pålæg, og hvor kommunen kan træffe afgørelse om bortfald af ungedydelsen, hvis den unge eller forældrene ikke følger eller ikke samarbejder om en uddannelsesplan.

På denne baggrund er det regeringens opfattelse, at den del af boligstøtten, som vedrører et barn, skal bortfalde, hvis kommunen træffer afgørelse om manglende efterlevelse af et forældreplæg efter lov om social service, eller hvis kommunen træffer afgørelse om bortfald af ungeydelsen som følge af reglerne om unges pligt til at deltage i uddannelse m.v.

For så vidt angår risikoen for, at flere bliver sat ud af deres boliger, henvises til, at regeringen har iværksat en række initiativer, der har til formål at mindske antallet af udsættelser.

Det skal i øvrigt understreges, at dette lovforslag skal ses i sammenhæng med de andre tiltag, som regeringen har eller vil iværksætte overfor beboere i udsatte boligområder med bl.a. en styrket indsats overfor børn og unge.

DRC har ingen holdning til, om der er ”behov for yderligere konsekvenser” som sådan overfor kontanthjælpsmodtagere, hvis kontanthjælpsmodtagere ikke gør en reel indsats for at komme væk fra passiv forsørgelse, hvis forældre ikke lever op til deres forældreansvar, eller hvis unge mennesker eller deres forældre ikke følger eller ikke samarbejder om en uddannelsesplan. Menneskeretslig set er der intet i vejen for, at et samfund vælger at motivere/belønne de rige borgere (eksempelvis med skattelettelser) og straffe de fattige (reducerer bistand), for at få dem til at arbejde mere hver især. For DRC opstår problemet først, når der i denne forbindelse samtidig er tale om etnisk diskrimination (og ikke kun social diskrimination). Ifølge DRC har forslaget en ”etnisk slagside”, hvor ændringer af introduktionsydelse er et eksempel, hvor der direkte er en forringelse for de etniske minoriteter.

Kommentar:

For personer, der har fået reduceret deres kontant- eller starthjælp som følge af manglende opfyldelse af deres rådighedsforpligtelse, er lovgivningen i dag udformet således, at der ikke kan ske forhøjelse af den særlige støtte efter § 34, som helt eller delvist modsvarer nedsættelsen i kontanthjælpen.

Det er blandt andet derfor foreslået, at denne regel udstrækkes til også at gælde introduktionsydelsesmodtager, således at de nævnte ydelsesmodtagere stilles ens. Der henvises i øvrigt til ovennævnte kommentarer.

Institut for menneskerettigheder anbefaler af retssikkerhedsmæssige hensyn og af hensyn til gennemsigtigheden for borgeren, at klageadgangen til det sociale nævn i forbindelse med afgørelser om bortfald af boligstøtte omtales udtrykkeligt i lovforslagets almindelige bemærkninger. Instituttet har endvidere bemærket, at afgørelser om forældre- og ungeplæg kan udgøre et indgreb i blandt andet retten til privatliv og selvbestemmelsesret, som er beskyttet i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) artikel 8, stk. 1, og at en afgørelse om forældre- eller ungeplæg for at være lovlig i sådanne tilfælde kræver, at plægget er nødvendigt og proportionalt i det konkrete tilfælde, jf. EMRK artikel 8, stk. 2. Instituttet har endelig fremhævet, at en afgørelse om at stoppe udbetaling af børne- og/eller ungeydelse og boligstøtte, bør administreres under hensyn til barnets tarv, jf. artikel 3, stk. 1, i FN's konvention om barnets rettigheder, hvorefter barnets tarv skal komme

i første række i alle foranstaltninger vedrørende børn. Det bør således undgås, at i forvejen ressourcetsvage forældre bliver stillet så ringe økonomisk set, at et barns vilkår derved bliver svækket i en grad til skade for barnet.

Kommentar:

Klageadgangen til det sociale nævn vedr. kommunernes afgørelser om reduktion af boligstøtte vil blive præciseret i de almindelige bemærkninger i lovforslaget. Der henvises i øvrigt til ovennævnte kommentarer.

KL har givet udtryk for, at lovforslaget vil skabe et behov for koordinering og afklaring af sagsgange mellem kommunerne og Udbetaling Danmark. Forslaget om uændret boligstøtte ved nedsættelse af kontanthjælp vil blive en udfordring i forhold til at opføre borgerens indkomst – ikke mindst i forbindelse med den årlige efterregulering. Endelig gør KL opmærksom på, at de foreslåede ændringer kan få som konsekvens, at der er borgere, som ikke kan betale deres husleje, og som dermed vil komme i risiko for at blive sat ud af deres lejemål.

Kommentar:

I forhold til snitfladerne mellem kommunerne og Udbetaling Danmark kan det oplyses, at der er fokus herpå, og at det vil indgå i det arbejde, der aktuelt foregår om lovgivning, snitflader mv. vedrørende etablering af Udbetaling Danmark. Der henvises i øvrigt til ovennævnte kommentarer.